

Klubbar hóast hægsta-rættardóm

Í 1924 fekk ein føroyskur klubbi dóm í hægstarætti fyri at taka pengar fyri at skeinkja limunum sterkt. Men hóast tað tóku sokallaðu ølklubbarin seg upp í Føroyum, har sølumenstrið er nakað tað sama sum dómurin er feldur um

Fyri ikki bert at lýsa galdandi rúsdrekka-lóg, men eisini rættarstandin á rúsdrekka-málsøkinum, bað Rættarnevndin Sjørða Rasmussen, lögfrøðing og serfrøðing í føroyskari rúsdrekka-lóggávu, gera eitt upprit um evnið, sum vit prenta niðanfyrir:

»Rættarstandurin á rúsdrekka-lógárinum í dag er ásettur í trimum ymskum lógum. Einari frá 1928, om forboð mod at drive erhverv med berusende drikke m.m., sum hon seinast er broytt í lógini frá 1980 um skamtan av rúsdrekka sum broytt í 1988 og lógin frá 1950 um innflutningsgjöld v.m., sum seinast broytt í 1991.

- Í høvuðsheitum inniheldur lógin frá 1928, om forboð mod at drive erhverv med berusende drikke m.m., hesi forboð:
- bann imóti allari sølu av rúsdrekka, skeinking imóti gjaldi og eini hvørji vinnu við rúsdrekka
 - bann imóti innflutningi av rúsdrekka til onnur
 - bann imóti at lata persónum undir 20 ár rúsdrekka
 - innflutningsforboð fyri at flyta rúsdrekka inn hjá persónum undir 20 ár
 - bann imóti at skeinkja ella lata rúsdrekka ó-

keypis við tí fyri eyga at stimbra vinnuvegi, ein rekur

- bann imóti at drekka rúsdrekka í hølum, har matur og/ella drekka verður selt og almenn-ingurin hevur atgongd
- bann imóti at lýsa í føroyskum fjelmiðlum við rúsdrekka

Hóast frammanfyri nevnda sölubannið, so gevur lógin føroysku bryggjarinum heimild at bryggja og selja øl við styrkini silvur/veðrael og gulløl, og at selja hetta frá

Framhald á síðu 7

Fyrsta skeinkiloyvi fyri 130 árum síðani

Í samband við álitid til nýggja rúsdrekka-lóg hevur víðkaða rættarnevndin gjørt eitt søguligt yvirlit yvir gongdina í rúsdrekkamálinum í Føroyum:

Rúsdrekkamálið — 1856 — umleið 1991

Við lógini um avtøku av Kgl. Einahandlinum í Føroyum fr. 21. mars 1855 varð rúsdrekkasøla skipað

Krav um forboð

Í 1906 setti fráhaldrsrørslan fram krav um beinleiðis forboð fyri handli og útskeinking av rúsdrekka í Føroyum.

Eingin ivi er um, at rúsdrekkamisnýtslan um hetta mundið var vorðin til eitt hitt størsta samfelagsliga vandamálið í tíðini, so tungtvigandi orsøkir vóru til tess at gera vittingangandi tiltøk fyri at koma misnýtsluni til livs.

Tann 6. november 1907 var fólkakvøðan í øllum landsins kommunum um rúsdrekkaspurningin. Fólkakvøðan var ásett við heimild í nýggjari rúsdrekka-lóg frá 19. april 1907. Henda lóg gav í prinsippinum loyvi at reka handli við rúsdrekka, men lógin ásetti samstundis í § 5, at slíkur handli bert kundi loyvast eftir fólkakvøðu í hvørjari sókn.

Eftir fólkakvøðuna varð so forboð sett fyri at selja rúsdrekka í Føroyum, og hevði forboðið gildi frá 6. juni 1908, tó so, at rúsdrekka kundi bíleggjast uttanefir í óavmarkaðum nøgdum. Í 1910 varð henda lóg endurnýggjað óbroytt. Í 1917 varð gjørt tann broyting í lóggávuni, at reglan um, at fólkakvøða sambært lógin frá 1907 kundi verða hildin 5. hvørt ár, datt, burtur. Í staðin varð sett generelt forboð fyri at selja rúsdrekka í Føroyum.

Klubbarin missa loyvi

Í sama viðfangi mistu fólk rættin at bíleggja rúsdrekka í felag, og gistingarhúsinu mistu útskeinkingarrættin. Klubbar og ávis feløg høvdu tó framvegis rætt til at skeinkja út rúsdrekka. Hetta loyvið varð tikið frá klubbunum við nýggjari rúsdrekka-lóg, ið kom í gildi 30. januar 1923. Uppaftur strangari gjørdust reglurnar við lóg frá 30. januar 1928, tá skattaváttanin gjørdist treyt fyri at kunna bíleggja rúsdrekka. Áhugavert er tó, at lógin frá 1928 ásetti 18 ára aldursmark fyri tann, ið loyvi hevði at bíleggja rúsdrekka.

